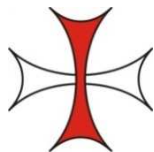

BULLETIN

Europese provincie van de Kruisheren

Nummer 10, december 2017

Van de Redactie

Bij het schrijven van dit voorwoord van de redactie is de tweede zondag van de advent al voorbij en binnen een paar weken vieren we Kerstmis. Graag bied ik jullie een paar gedachten aan in verband het feest van Kerstmis.

De evangelist Lucas geeft ons in zijn geboorteverhaal (Lc.2,1-14) het beeld van Jezus als kind van God en een kind van mensen. Jezus komt als ieder ander kind ter wereld: hulpeloos en kwetsbaar. Hij zou nooit de volwassen man Jezus geworden zijn zonder de dagelijkse zorg, liefde en opvoeding, net als elk ander kind. Maar Lucas wijst ook op het goddelijk aspect van Jezus. De bekendmaking van de geboorte aan de herders luidt: "Vrees niet, want zie, ik verkondig u een vreugdevolle boodschap, die bestemd is voor heel het volk. Heden is u een redder geboren, Christus de Heer". Het kind Jezus zal uitgroeien tot de heraut van Gods liefde, zal Gods gelaat tonen in deze wereld, een gelaat met de glimlach van barmhartigheid, mildheid en vergeving en de trekken van bescherming en liefde. Het kind Jezus is niet alleen kwetsbaar, maar wordt door God geroepen om met zijn boodschap licht te zijn in ons zoeken naar God, in ons zoeken naar levenszin, in ons zoeken naar geluk, in ons zoeken naar een vredevolle wereld.

"Dit is het teken", zegt de engel tot de herders, "je zal een kind vinden, dat in doeken

is gewikkeld en in een voederbak ligt." In het kind Jezus, kwetsbaar en afhankelijk van liefdevolle zorgen, geeft God ons het teken, roept God ons op om oog te hebben voor al wat kwetsbaar is en zorg behoeft. Er is immers zoveel dat zorg behoeft, zoveel mensen die aandacht vragen, zoveel mensen die stil of luidruchtig hun noden uitspreken, zoveel lijden dat steunende nabijheid vraagt, zoveel eenzaamheid die smeekt om menselijke bekommernis, zoveel kwetsbare plekken in het leven van mensen.

Kerstmis moet meer zijn dan een tijdelijke opleving van vredelievende en warmmenselijke gevoelens, die na Kerstmis met de kerstversiering meeverhuizen naar de zolder. In de advent werden we in de lezingen opgeroepen tot waakzaamheid. Kerstmis vieren is er over waken dat we Gods droom van vrede, rechtvaardigheid, recht op menswaardigheid blijven koesteren. Er over waken dat we die droom weer opdelven als hij dreigt te verdwijnen onder het stof van de dagelijkse werkelijkheid. Kerstmis vieren is erover waken dat het geloof in God, in Gods menslievendheid en in de boodschap van Jezus bron blijft van zingeving aan en inspiratie in ons leven in dienst aan de medemens, in dienst van de wereld.

Ik wens jullie, lezers van Bulletin, van harte een zalig en vreugdevol kerstfeest!

Willy De Bolle osc

OVERWEGING

Op plaatsen, ontelbaar

*Het wonder
van de menswording gebeurt.
Niet in een zee van licht.
Niet in verblindende veelheid.
En ver van wie uit is op macht.
Maar naamloos, geborgen.
Misschien in het holst van de nacht.
Op plaatsen, ontelbaar,
waar leven wordt doorgegeven.
Waar het brood van vertrouwen
vanzelf met ieder gedeeld wordt.
Waar niemand te min is,
geen levende ziel onbelangrijk.*

*Waar je als vreemde een thuis vindt.
Waar eenzaamheid wordt geheeld
en pijn niet vergeten
of angst niet meer hoeft.
En waar telkens grootmoedig
een stap wordt gezet.
En nog een en nog een,
naar verzoening en eindelijk vrede.
Het kind van de hoop
wordt steeds weer geboren
uit mensen.
God, wat een wonder.*

Kris Gelaude

Cfr. Ton Lafeber overleden

door Joe Op de Kamp, o.s.c.

Te voorzien maar toch nog onverwacht, overleed cfr. Ton Lafeber op 11 december tegen 23 uur te Uden in 'huize Sint Jan', waarheen hij sinds korte tijd was overgebracht.

Cfr. Ton Lafeber z.g.

Antonius Franciscus Maria Lafeber was geboren te Schipluiden op 08 september 1927, begon in de zomer van 1951 het noviciaat te Neeritter (Nederlands Limburg)

en werd er tijdelijk geprofest op 28 augustus 1957. Tegen het einde van de initiële vorming werd hij op 25 juli 1957 te Cuijk priester gewijd door bisschop F. M. Blesing o.s.c. rustend apostolisch vicaris van Bondo (Democratische Republiek Kongo).

Ton werkte van einde augustus 1958 tot 1962 aan het H. Kruiscollege te Uden, met name aan de voorbereidende afdeling. Daarna verbleef hij meer dan veertig jaar te Rotterdam, vanaf augustus 1962 werkzaam als assistent aan de parochie H. Kruisvinding en vanaf 01 augustus 1968 als moderator godsdienstleraar aan het Sint Laurens college. Hij naderde wel de tachtig toen hij naar Uden overkwam. Ik herinner me uit de eerste jaren dat ik naar Sint Agatha was gekomen, dat ik Ton in het klooster aan het Lieve Vrouwenplein aantrof. Uden bleef voor hem nog vele jaren de vaste stek bij het pendelen naar het Noorden en naar Thailand; dit laatste in verband met de Stichting Sanoek, opgericht vanuit het genoemde Sint Laurens College (meer over

Stichting Sanoek vindt u onder andere op de website www.stichtingsanoek.nl).

Toen ik midden augustus vorig jaar aanwezig was bij een vergadering van het convent te Uden hoorde ik Ton daar meedelen dat zopas was vastgesteld dat hij aan

de ziekte van Alzheimer leed. Naar mijn gevoelen heeft hij sindsdien pijlsnel afgebouwd. Toch verraste me het bericht van zijn overlijden. Gedenken we dankbaar en met respect de originele en geëngageerde man die Ton was.

Nieuws uit Maaseik

door Huub Wagemans, o.s.c.

Op vrijdag 10 november overleed te Berlaar zuster Mien van Elten, zuster van het H. Hart van Maria. Net voor de lente van dit jaar bereikte ze de leeftijd van 100 jaar. Natuurlijk kon zo'n gebeuren niet ongemerkt voorbijgaan. 'Con brio' werd dit gevierd met de zusters, familie en vele vrienden. En echo van dit gebeuren en haar leven hebt u gelezen in het maart- en aprilnummer van dit blad. Nu is haar leven voltooid door en bij de Heer. Een reden om Hem te danken voor dit bijzondere leven in Zijn dienst.

Zuster Mien was van 1940 tot 1994 met hart en ziel werkzaam, eerst in het bisdom Buta, maar de meeste jaren van haar toegewijd leven was zij werkzaam in de missie van Baye en Bondo. Al die jaren was zij nauw betrokken met het leven en werk van de kruisheren aldaar, geëngageerd als geen ander vanuit eenzelfde 'drive' en spiritualiteit.

Deze verbondenheid werd beproefd maar ook verdiept tijdens de negen maan-

den die zij en haar medezusters gegijzeld doorbrachten te Buta. Onze confraters werden aan het einde van deze gevangenschap vermoord; de zusters kregen als cadeau nog een ruime maand extra 'vakantie' in de bossen, temidden van niets, met niets als uitrusting. Uiteindelijk kwam de bevrijding voor hen. Zij leefden nog. Ze wisten, in geloof, dat dit ook zo was voor onze missionarissen.

Dit alles heeft de verbondenheid tussen de zusters en de kruisheren hecht en echt gemaakt. Elk jaar, voor de herdenking van de martelaren van Buta in onze kerk te Hasselt of Uden of waar dan ook, waren de zusters present! Zo ook was zeker zuster Mien op alle begrafenis en begrafenissen aanwezig van onze confraters die haar collega's waren in Congo. Daarvoor waren Maaseik of Uden niet te ver, ondanks haar gezegende ouderdom.

Steeds was ze de nabije, vriendelijke zuster die met vele verhalen – ook over die vreselijke gijzeling kon zij sereen, betrokken en zonder wrok- of haatgevoelens getuigen – haar toehoorders wist te boeien, hoe dan ook. Het gebeurde steeds vanuit een diepe liefde en toewijding voor de mensen in de missie waartoe ze zich gezonden voelde reeds op zeer jonge leeftijd. De woorden "Uitstekend, goede en trouwe dienaar" (Mt. 25, 21) mogen als een bekroning op haar leven(swerk) gezien worden!

Uit erkentelijkheid en diepe dankbaarheid, zeker in naam van alle kruisheren-missionarissen in Bondo en de missieprocuur te Sint Agatha, waren Olivier Machozi, Pol Gorissen en Huub Wagemans, samen met vriend Fons Hermans, te Berlaar aanwezig voor haar uitvaartliturgie in de parochiekerk, gevolgd door de begrafenis te midden van haar vele overleden medezusters op de gemeentelijke begraafplaats op donderdag 16 november.

De commissie 'Herstructurering van de orde' kwam in vergadering te Maaseik bijeen op 22 november in de vroege namiddag. Erna volgde nog een vergadering van de provinciaal en zijn raadsleden.

Sinds enkele jaren wordt het Cecilia- en Sinterklaasfeest 'nieuwe stijl' gevierd met een souper in de late namiddag, dit jaar op 24 november. Alleen al deze tijdskeuze en de bijzondere schikking in de aangepast versierde refter gaven het aangename gevoel om rustig te genieten van de goede en bijzondere gerechten die vanuit de keuken op tafel verschenen. Dit ontlokte een extra woord van dank aan onze kokkin. Natuurlijk liet ook onze 'architriclinus' [tafelmeester] zich niet onbetuigd. Het voordeel is dat hij een keuze kan maken vanuit een kelder, al jaren oud. U weet dat Maaseik werd hersticht in 1855!

Dit jaar zijn we een bijzonder korte Advent begonnen. Slechts drie weken. Aan de vier zondagen wordt niet getornd. Maar toch even plannen en schikken om alles, zeker in de kerk, op de plaats te krijgen en ook plaats te voorzien voor wat te doen staat en niet alleen in de kerk. Zo bereiden we ons voor op een mooi en zalig Kerstfeest. Nu tevens een goede gelegenheid om u allen, kruisheren en vele lezers-vrienden van Bulletin, ook een zalig en vredevol Kerstmis toe te wensen. Dat het nieuwe leven, ons toegezegd vanuit den hoge en tot ons gekomen op een verrassend nieuwe wijze, ons aanzet om zelf ook nieuw te worden in geest en leven. Het bijzondere is dat deze wens en droom geen enkel uitstaans heeft met de reeds geleefde jaren en de daarmee gepaard gaande 'soepelheid' van lichaam en geest. Als wijn al beter wordt met de jaren.... In ieder geval een echt Nieuw-jaar u allen toegewenst in naam van ons allen.

Nieuws uit Nederland

door Joe Op de Kamp, o.s.c.

Nog in de tijdspanne waarover ik vorige keer moest berichten, is er in 'de Gelderlander' een artikel verschenen met de hoofding "Onze Lieve Vrouw ter Linde terug" ('de Gelderlander', donderdag 02 november 2017, p.4 kolom 3-5 en p.5 kolom 1-4). Met name wordt daarin gemeld dat er weer twee uitvoeringen van het Udense Mariabeeldje te verkrijgen zijn.

Van de tweede helft van november tot 07 december spande zich in Sint Agatha iemand in om het slijk uit de kleine vijver te halen. Na lang pogen is dat gelukt. Daaraan houden Peter en Piet Janssen een stukgereden weiland over, en wij beslikte toegangswegen tot het klooster.

Eerder hebben broeder Anicetus van der Heijden (Uden) en broeder Johannes

f.s.c uit Cuijk volop snoeiwerk verricht in de buurt van ons verblijf. Na de afslag aan de zo genoemde 'appelkelder' krijg je een weids panorama te zien, over het weiland, de afsluitingsmuur en de dijk tot de overkant van de Maas.

De fanfare H. Agatha en de gemengde zanggroep 'de Maasklanken' hielden te Sint Agatha in het weekend van 18-19 november hun jaarlijks Ceciliafeest. Beide droegen op 19 november bij aan de zondagse eucharistieviering in de kloosterkerk. Aan het einde daarvan vervoegde pastoor deken Th. Lamers de gemeenschap om bekend te maken dat de Nederlandse Grego-

rius vereniging aan de heer Gerry Coenen, 24 jaar voorzitter van het koor, het ereteken verleend heeft. 'De Maasklanken' hebben die dag verder gevierd in de voormalige cisterciënzerabdij 'Graefenthal' te Asperden-Goch (Bondrepubliek Duitsland). Daar werd ook de heer Gerrit Jacobs gevierd wegens veertig jaar lidmaatschap van het koor.

Nieuws uit Uden

door Bert van de Ven, o.s.c.

Sinds 15 november jl. hebben we hier in Uden weer een paar verjaardagen kunnen vieren. Op 21 november werd onze Broeder Marcel Smits 84 jaar, 12 dagen later, dus op 3 december gevolgd door zijn buurman hier in het nog steeds zo genoemde 'Kruisherenklooster', onze medebroeder Toon van den Acker. Beiden wilden dat in ons kruisherenconvent liefst niet apart vieren, maar samen en dan tamelijk gauw na die derde december. Omdat op 5 december (dag van het 'heerlijk avondje van Sinterklaas') de verjaardag van onze voortreffelijke mantelzorger Jolanda de Groot valt en zij dat ook dit jaar weer graag 'n keer met ons wilde vieren, sloot zij zich ook liefst bij de vorige 2 jarigen van ons convent aan. In samenspraak van deze drie werd besloten daarvoor donderdag 7 december te kiezen. Zoals hier bij ons ondertussen wel een soort vaste gewoonte is, kwamen we dus op die dag om 10.00 uur ergens in de grote ontmoetingsruimte van hier huize Sint Jan bijeen om deze drie van ons even te vieren op een mooie en ge-

makkelijke manier, namelijk met ongeveer 15 personen (ons twaalfstal plus onze 3 mantelzorgers) bij het genot van 'n kop koffie/thee en een stuk lekker gebak.

Ondanks deze 'drie-in-een' viering op 7 december hadden we daags ervoor, op woensdag 6 december een betekenisvolle viering met grotendeels dezelfde deelnemers, maar vanuit een andere achtergrond en geschiedenis en ook een andere opzet. Het is namelijk zo dat we hier vanuit ons Convent Uden ergens in begin december al een aantal jaren een 'heerlijk avond samenzijn' vieren om daarmee uiting te geven aan onze grote waardering en dank jegens enkele naaste medewerkers van ons, aan wie we heel veel te danken hebben, zowel als gemeenschap als ook (de meesten van ons toch) heel persoonlijk. We denken daarbij natuurlijk meteen aan onze trouwe mantelzorgers Martha, Jolanda en Carla; heel terecht, maar toch lag het 'n paar jaar geleden nog enigszins anders; op 4 december 2015 heb ik dat persoonlijk hier in Uden voor het eerst meegemaakt. Dat vond

toen plaats in de grote comfortabele huiskamer van de (van oorsprong Duitse) Zusters van Carolus Borromeus, wier klooster zo goed als tegen het WZC (Woon Zorg Centrum) Huize Sint Jan aangebouwd was. Die kleine groep Zusters heeft ons meerdere jaren diverse faciliteiten gratis verleend in hun relatief ruime en tamelijk nieuwe klooster, zoals gratis vergaderruimte voor onze conventsbijeenkomsten en heel praktische opslagruimte voor een aantal spullen. Als kleine tegenprestatie voor hun grote gastvrijheid boden wij kruisheren aan hen en tegelijk ook aan onze 3 mantelzorgers en hun respectievelijke partners (Theo, Hans en Bennie) toen een royale chinese maaltijd aan, aangeleverd door een bekend oud-Udens restaurant. In het januari-nummer van ons Bulletin (in 2016) heb ik daar verslag van gedaan. Daarin heb ik ook vermeld dat onze rector Rein Vaanhoud bij die gelegenheid een korte 'tafelrede' heeft gehouden waarin hij onze waardering en dankbaarheid jegens de Zusters en onze mantelzorgers en hun partners uitsprak en motiveerde.

Dat was eind 2015! Het jaar daarop volgend heeft ingrijpende veranderingen met zich meegebracht voor de Zusters en daardoor in tweede instantie ook voor ons. Eind februari 2016 is de 'jongste' van die 3 oude Zusters komen te overlijden en een goede maand later is hun kleine gemeenschap hier in Uden kerkjuridisch opgeheven en vond verhuizing plaats naar het resterende convent van die Zustercongregatie in Den Bosch.

De Zusters dus weg uit huize Sint Jan en weg uit Uden, maar gebleven zijn natuurlijk onze drie mantelzorgers; er is dus ook nog alle reden om zo rond Sinterklaas zo'n 'heerlijk avondje' samen te vieren met een goed glaasje en een vrij gevarieerde chine-

se maaltijd. Dat hebben we dus ook gedaan, zowel vorig jaar als ook dit jaar met, als ik me goed herinner, 16 deelnemers, 's avonds tussen 6-9 uur. Met als afsluiter (voor de meesten) heerlijk koud ijs en warme kersen. Het geheel viel, volgens mij, bij ieder van ons weer goed in de smaak. Wel heb ik persoonlijk de 'tafelrede' van Rein een beetje gemist. Vrees bij Rein om in herhaling te vervallen over iets dat als bekend verondersteld mag worden? Ook te begrijpen! Toch had volgens mij best nog weer eens 'n keer gezegd mogen worden, wat bedoeling en zin van dit jaarlijkse avondgebeuren in begin december voor ons hier in Uden precies is of zou kunnen zijn.

Een Udens samenzijn

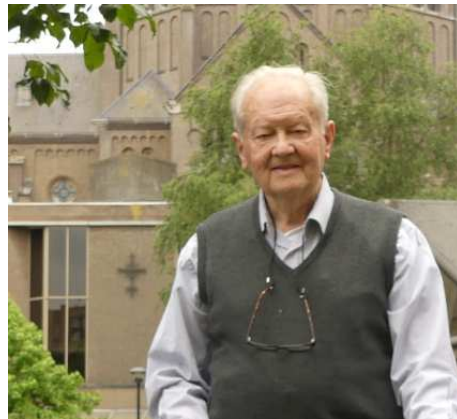
Waarom mij die mening is toegedaan?.... Omdat ik zelf nu sinds juli 2016 zoiets als een 'aanvulmantelzorger' ben (niet uit eigen beweging, maar op duidelijke suggestie en/of vriendelijk verzoek van onze 'diensttijd-mantelzorgers'), kan ik nu meer achter de schermen kijken en kan ik gemakkelijker met hen meevoelen. Om 07.30 uur ben ik bij hen in onze huiskamer en ervaar ik dat zij best wel een druk en gevarieerd werkprogramma hebben en dat zij in hun directe zorgverlening aan enkelen van ons (naar mijn indruk) echt deskundig en positief-professioneel te werk gaan. Dan groeit bij mij het besef dat goede en juiste mantelzorg een delicate aangelegenheid is, allereerst ten aanzien van de 'cliënt', maar

ook ten aanzien van de verpleegkundigen die hier in Huize Sint Jan in loondienst zijn, en verder ook ten aanzien van nog diverse andere beroepskrachten zoals bijvoorbeeld ook die van de technische dienst. Wat de directe heel concrete mantelzorg van Martha, Jolanda en van tijd tot tijd Carla voor een aantal van ons betreft, ga ik steeds meer beseffen dat we over dat delicate werk heel voorzichtig en genuanceerd moet denken (en spreken). We zouden in dit verband een van de gevleugelde woorden van onze medebroeder Ton Lafeber z.g. in herinnering kunnen houden, namelijk: "Met deze 3 mantelzorgers hebben we 'goud' tot onze beschikking!" Of, anders gezegd: "Ze zijn voor ons 'goud waard'; ze verdienen een 'gouden plak', alle drie; zilver en brons komen niet in beeld!"

Wat mijn eigen deelname aan de mantelzorg hier betreft, krijg ik ook wel eens kritische reacties. Dat is natuurlijk ook niet zo aangenaam, maar het zal zeker soms terecht zijn. Ik hoop in ieder geval er mijn voordeel mee te doen, omwille van mijn eigen ontwikkeling, maar zeker ook omwille van die ander voor wie je iets wil betekenen. Soms wordt mij verweten dat ik in mijn neiging om een ander te willen helpen, die ander dreig te 'betuttelen', te bemoederen, in plaats van die ander ruimte te geven om zelf zijn (of haar) plan te trekken. Akkoord, maar ik zou het toch ook wat breder willen stellen en wel als volgt: als ik, vooral 's morgens vroeg bijvoorbeeld 'n aantal scherven van 'n kapot gevallen bierflesje zie liggen vlakbij onze kapel waar allerlei fietsers passeren of zelfs bij de hoofdin-

gang van hier huize Sint Jan, kan ik het niet laten om dat zo snel mogelijk op te ruimen en grijp ik dus hoe dan ook vrij wel meteen in. Pas daarna kom ik dan weer tot rust. Toch nog niet zo'n grote ondeugd van me, lijkt me zo.

Cfr. Jan van Doren

Tot slot nog even iets over het toch nog enigszins onverwachte overlijden van onze bijzondere medebroeder Ton Lafeber. Een heel 'droevig gebeuren' kunnen we het zeker niet noemen. Ton zat er al geruime tijd op te wachten. En we wisten de laatste weken dat het niet heel lang meer ging duren. Maar tegelijk is het toch een aangrijpend gebeuren voor ons allemaal. En gelukkig maar! Het geeft ons stof tot nadenken en er samen wat over praten. Leven en sterven blijft voor ons mensen een geheimvol gebeuren, een mysterie in de rijke zin van het woord! Het heengaan van Ton raakt ons allen op een of andere manier, maar heel bijzonder onze medebroeder Jan van Doren. Ton was voor hem degene met wie hij zich hier in Uden het meest verbonden voelde en bij wie hij zich zichtbaar thuis voelde. En die is hem nu (ook nog) ontvallen!! 'Heel veel sterkte, Jan!!'

Bezoek aan Congo in september 2017 (2)

door Mbusa Machozi Olivier, o.s.c.

In het voorgaande nummer heb ik u beloofd om over Ajemud te schrijven als tweede

project dat we in september tijdens ons verblijf in Congo bezochten.

Ajemud is een jongerenvereniging voor plattelandsontwikkeling in Mulo. Deze groep van jonge mensen begeleidt en stimuleert jongeren om initiatieven te nemen waardoor zij betaald werk kunnen vinden. De economische en maatschappelijke situatie van deze regio van Congo is volledig ontwricht door meer dan 20 jaar oorlog en er bestaat veel werkeloosheid en misdaad.

Onder leiding van de kruisheer, landbouwdeskundige en veearts Vincent Tsongo leert deze groep dierhouderij met cavia's, kippen, bijen, varkens, konijnen en vissen. En verder leren zij om de akkerbouw te verbeteren door eenvoudige maar effectieve landbouwtechnieken.

Deze groep ontving financiële steun van Stelimo en kon daardoor onlangs 50 bijenkorven plaatsen. Elke jongere ontfermt zich over enkele bijenkorven en zorgt voor regelmatig onderhoud ervan. De oogst wordt samengebracht en de verkoopresultaten worden met allen gedeeld, zodat de jongeren in hun studie- en leefkosten kunnen voorzien. Hun bedoeling is om een coöpe-

ratie van bijenhouders te vormen. Door de productie en verkoop van honing kunnen zij hun groep verder uitbreiden, en ook anderen jongeren op weg helpen om door kleine initiatieven aan hun toekomst te bouwen.

Veel jongeren zoeken naar betaald werk, maar helaas zijn er heel weinig mogelijkheden. Het initiatief van Ajemud om zelf de handen uit de mouwen te leren steken en van de vrucht van eigen werk te leven, biedt een weg om menselijke waardigheid te vinden en een bijdrage te leveren aan de plattelandsontwikkeling.

De missieprocurer moedigt zulke plaatselijke initiatieven graag aan en helpt hen waar dat mogelijk is. Door uw financiële bijdrage kunnen we een volgende stap zetten. Om dit en andere projecten te ondersteunen vragen wij om uw bijdrage via BE13 4529 0169 5139 of NL73 ABNA 0625 4828 91, ten name van Missieprocurer Kruisheren. Voor vragen en informatie kun u telefonisch contact opnemen met +31 485 312 889.

Donkere dagen vóór Kerstmis?

door Tiago van Winden osc Belo Horizonte MG Brasil

De "donkere dagen" vóór Kerstmis zijn een symbolische uitdrukking aan het worden voor de klimatologische verschijnselen van storm en regen, die zó intens zijn dat ze een eigen naam krijgen. Bijv. de laatste van Florida en het Caribisch gebied in begin november, "orkaan Irma".

Povos da Floresta

Het toeval wil dat er in dezelfde maand een boek verscheen over "Povos da Floresta; cultura, resistência e esperança" (Volkeren van het Woud; cultuur, weerstand en hoop). Het is een concrete invulling van de bekende laatste encycliek van paus Franciscus "Laudato Sí", een actuele kreet bij gelegenheid van Pinksteren 1916.

Deze laatste is de vrucht van een 'bril', een inzicht dat tegelijk een kritiek is op een 'publieke opinie'. Dat inzicht is langzaam in kerkelijke documenten verwoord. Bijvoorbeeld al in zijn 'programa' "Evangelii Gaudium" (De Vreugde van de Blijde Boodschap) n.53: "Déze economie doodt."

De context van dit nummer zijn de uitdagingen van onze actuele wereld. Er is veel gegroeid aan onderwijs, gezondheid, communicatie. Evenwel, ons tijdperk kent ook grote groepen mensen die lijden onder angst, wanhoop, nieuwe ziekteverschijnselen. In deze context zegt EG (Vreugde van het Evangelie): "we moeten 'nee' zeggen tegen de economie van de buitensluiting en sociale ongelijkheid. Deze economie doodt."

De auteur van "Povos da Floresta" heet Felício Pontes jr. Hij is geboortig uit de omgeving van het stadje Abaetetuba, juist tegenover Belém, de hoofdstad van de deelstaat Pará. Daar ligt ook het dorp Barcarena, waar een ultramoderne aluminiumfabriek staat. De benodigde elektriciteit wordt geleverd door 'Tucuruí', oorspronkelijk de naam van een vissersdorpje. Nu is het de naam van de elektriciteitscentrale en het stuwmeer; dit complex garandeert stroom voor de aluminiumfabriek in Barcarena. Er werden grote problemen veroorzaakt voor het biologisch evenwicht van mensen, dieren en planten.

Wie het voorwoord schrijft in het boek "Povos da Floresta" is bisschop Erwin Kräutler; in zijn uitgestrekte bisdom Altamira wonen 17 verschillende indianenvolken. Hij herinnert zich een uitdrukking van het volk Kayapó. Als iemand daar blij is om het be-

zoek van een vriend, zegt hij: "Tenho grande desejo de 'ouvir' você." (Ik heb verlangen om je te horen.) Hij legt uit wat 'horen' hier inhoudt: het veronderstelt aanwezigheid, nabijheid, intimiteit. Het gaat altijd over beminde personen, een geliefd vaderland, je geboortestreek. Het gaat niet over een technisch juiste definitie van 'horen' maar over levensgevoel. Zo zijn er ook twee verschillende inzichten (brillen) over wat vooruitgang, 'progresso' inhoudt.

Iemand uit het volk Yanomami (bewoont Roraima in het noorden van Brazilië, grenzend aan Venezuela) verwoordde het als volgt: "Voor ons is progresso: onze grond hebben in gezondheid, aan onze kinderen gezondheid doorgeven, op een plek vol van leven." De grondwet van Brazilië, en de mentaliteit van grote zaken, houtzagerijen, ertsverkoop laat zich opsluiten in de kreet "Nenhuma terra fora do Mercado"; terwijl het levensgevoel van de volken luidt "Toda a terra a favor da Vida e da paz". (Elk perceel is verkoopbaar...Elk perceel is ten voordele van Leven en vrede.) Twee 'brillen', twee inzichten die elkaars tegengestelde zijn.

De encycliek "Laudato Sí" gaat heel uitdrukkelijk over een inzicht, een 'bril'. Hij begint met de laatste zin van het Zonnelied van Sint Franciscus: "Geloofd zijt Gij, mijn Heer, om onze zus, Moeder Aarde, die ons stevigte geeft en regeert, veelvoudige vruch-

ten voortbrengt en kleurige bloemen en groenten." En wij denken dat deze aarde er is om uit te buiten, zonder meer, als eigenaars en heersers. Moeder Aarde reageert van pijn en onbehagen.

We begonnen deze bijdrage voor Bulletin met de donkere dagen vóór Kerstmis. Het Licht gaat geboren worden, de Dageraad is de duisternis aan het overwinnen, en het Kindje wordt geboren in een Familie. Eer aan God, Schepper van hemel en aarde, bron van Leven en Vrede op aarde voor mensen die Hij liefheeft. "De herdertjes

wachten het Nieuwe Jaar". Alvast een Zelig Nieuwjaar, 2018.

Beleefde spiritualiteit

door Bert Graus, o.s.c.

Onlangs ontving ik NOLA, het Bulletin van de Indonesische provincie. Nola betekent 'klok'. Ik las – zo goed en zo kwaad als ik het kon – de verslagen van de klokkenluiders over de viering van het Hoogfeest van Kruisverheffing. Wat mij opviel en zelfs verheugde was dat verschillende confraters schreven over hun persoonlijke ervaringen, zelfs over hun eigen innerlijkheid als geproteste en/of gewijde kruisheer. Het gaf me een kijk in het leven van medebroeders; het liet me een stukje beleefde spiritualiteit zien. Ik ervaarde het niet als een traktaat over spiritualiteit doch als door hen geleefde en beleefde innerlijkheid van hun zijn.

De confraters in en dichtbij Bandung kwamen in het klooster Sultan Agung samen en die van de buurt van Jakarta in de hoofdstad van het land. In Indonesië kan dat, want haast allen zijn jong en mobiel en het aantal medebroeders is groot. In Bandung was Tjeu Kuppens gevraagd een Lectio Crucis te houden. Ik kende wel de termen Ordo Sanctae Crucis, Negotium Crucis en Lectio Divina; maar Lectio Crucis was nieuw voor mij. Tijdens de avonddienst van Kruisverheffing van de groep te Ban-

dung doorliep Tjeu voor zichzelf en voor alle aanwezigen zijn persoonlijk leven: "Wat had het kruismysterie (Kruis en Verrijzenis) te betekenen en te verwezenlijken in mijn leven en mijn zending in de Orde en de samenleving". Hij vond dat het innerlijk contact in reële verbondenheid met Jezus, met de gekruisigde en verrezen Christus hem sterkte had gegeven in zijn persoonlijk en het gemeenschappelijk leven en tevens voor zijn zending in Indonesië. Hierbij riep hij allen op om de weg van Jezus te gaan, waarop evenveel doornen als rozen in bloei kunnen staan. Hij wenste iedereen toe wat hij dankbaar had ervaren: sterkte en doorzettingsvermogen in moeilijke tijden en ogenblikken en tegelijk diepe vreugde als bijkomend resultaat. Hij liet duidelijk verstaan dat dit maar mogelijk is door een innig contact met de Heer Jezus in echt en persoonlijk gekleurd gebed.

Het zou de moeite waard zijn het hele verhaal van zijn leven in de Orde in dat perspectief te laten verschijnen; maar dat kan hij beter zelf doen in ons Bulletin. Ik wil wel graag enkele episodes beschrijven, waarin Tjeu en zijn medebroeders het mys-

terie van Kruis en Verrijzenis hebben beleefd. Zij maken het vorige ook duidelijk, hoop ik.

In 1965 werd Tjeu benoemd voor Cigugur. De pioniers aldaar hadden het niet gemakkelijk; zij werden geconfronteerd met een grote groep mensen die hun chef gevolgd waren naar het katholicisme. Zij waren van de ADS-beweging. ADS staat voor Agama Djawa Soenda, dat betekent: Javaans Soendaneze godsdienst. Deze godsdienst stond wel open voor het katholicisme en hun voorman Jezus. Maar zij hadden toch hun eigenheid, waarmee zowel de Moslims als de kruisheren geconfronteerd werden. Die eigenheid bestond er bijvoorbeeld in dat monogamie geëist werd, dat mannen niet mochten huwen voor hun 28ste jaar en vrouwen niet voor hun 23ste.

Bij welke beslissing of bij welke moeilijkheid ook, Tjeu ging in gebed altijd te rade bij Jezus. Hij raadde hem immer aan het kruis te blijven dragen en niet te versagen. Juist het kruis maakte hem en zijn confraters sterk om ondanks alles toch verder te gaan. Zij hebben – samen met de Zusters van Carolus Borromeus en de Ursulinen – veel succes gekend in die nieuwe missiepost. Zij brachten er onderwijs, verpleging en zorgden voor sociaal-economische vooruitgang. Zij brachten het zelfs zo ver dat de liturgie in het Soendanees en met Soendaneze culturele elementen werd gevoed en vorm kreeg. Tjeu, en anderen met hem, bespraken hun kruis, hun moeilijkheden en hun werk en leven met God, met Jezus, met de

Heilige Geest. Dat gaf hun visie, sterkte en eenheid voor de toekomst. En hun verhaal gaat nu verder.

Na vijftientwintig jaar dacht Tjeu eraan om naar Papoea te gaan, doch de bisschop van Sibolga, een goede kennis van Yan Sunyata, vroeg aan de kruisheren om confraters naar het eiland Nias te sturen. Daar is Tjeu in 1990 naar toe getrokken. Hij was alleen, doch na korte tijd was de Heer Jezus weer zijn goede leider, vriend en leraar als drager van een kruis. Dat kruis was er vanaf het begin, want in Nias was een totaal andere cultuur, zelfs een verschillende taal. Hij diende veel te leren van de autochtone bewoners, die echter meestal geen Indonesisch kenden. Provinciaal Hardy Soebroto vernam de moeilijkheden en stelde categoriek voor: "Pulang saja, dat is: Kom maar terug!" Doch zij meenden als kruisheer het kruis van het begin te moeten dragen en kregen door hun gebed de kracht om door te gaan: de kracht van het Kruis werd hun kracht.

Tjeu en zijn latere medebroeders aldaar leerden de taal en ook de adat (het gewoonterecht), die zij als uitgangspunt namen voor de pastoraal en de catechisatie. Tijdens mijn bezoek aan Nias vertelde Tjeu me dat zij door studie, inzicht en gebed methodes zochten voor hun ontwikkelingswerk en hun apostolaat. Ik heb nooit vergeeten hoe zij vrouwen een week retraite gaven; zij vertrokken van de adat en lieten daar het evangelie op schijnen. Op het einde van die week kwamen de mannen. De vrouwen vertelden dan aan hun mannen wat zij geleerd hadden. Zo leerden zij samen hoe hun 'adat' kon verbeterd worden en hoe mannen en vrouwen gelijkwaardig dienden aangezien te worden. Van een Kapucijn uit Gunung Sitoli vernam ik: "Wat wij niet klaar kregen in Nias, hebben de

kruisheren bereikt". Volgens mij was het duidelijk: de spiritualiteit van het Kruis, de verbondenheid met de gekruisigde Jezus gaf hun de sterkte om tot het einde te gaan.

Een andere methode was: de gekruisigde Jezus in de gezinnen te brengen. In de gezinnen werd Jezus aanwezig gesteld door een kruis, dat hen Jezus deed zien als lid van hun gezin, dat visie, kracht en durf gaf om van het gezin een christelijke gemeenschap te maken.

Volgens mij strookte deze visie van religieus leven en pastoraal helemaal met het inzicht dat Yan Sunyata had; hij spoorde

zijn jonge confraters bijvoorbeeld aan tot volharding en zelfs tot heroïsme en tot het aannemen van uitdagingen, hoe moeilijk die ook waren. Ook daar gaat hun verhaal verder.

Tjeu gaf een Lectio Crucis en toonde dat het Kruis ons veel kan leren, als we maar open staan voor zijn christelijk mysterie.

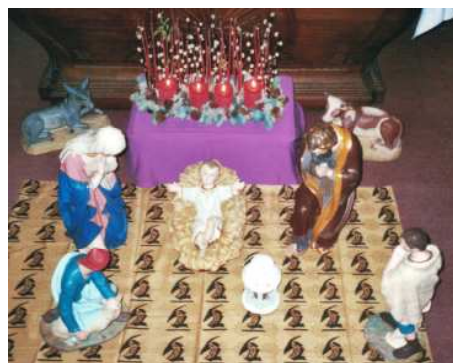
Deze overwegingen tijdens de Advent over de spiritualiteit van de confraters van Cigugur en Pulau Nias mogen ons al verwijzen naar de Komende voor wie het Kruis Kracht en Verrijzenis bracht.

Nieuws uit Hannut

door Pol Gorissen, o.s.c.

In het november-nummer van Bulletin schreef ik reeds iets over de herdenkingsviering van P. Paul Delbrassine in de drie kerken van Runkst-Hasselt. In het weekend van 18-19 november was dat op zaterdagavond in de Sint Kristoffelkerk en 's zondags in de kerk van Sint Hubertus. In de St. Kristoffel is er om de 14 dagen een Eucharistie (eerste, derde en eventueel vijfde zaterdagavond). Omdat er in het vierde weekend dus geen Eucharistie was, had men mij gevraagd om op zaterdag 25 november de herdenkingsmis te vieren in de H.Kruiskerk, waar P. Paul zeer lang pastoor is geweest. Ondanks dat er in de andere parochies al een herdenking had plaatsgevonden, was er in de H.Kruiskerk een zeer goede opkomst. Iemand van de kerkfabriek schatte het op 120 mensen. Sinds verleden jaar zijn er geen weekenddiensten meer in deze kerk, alleen eventueel een begrafenis. De enkele mensen van het zangkoor van die kerk hebben zich dan ook aangesloten bij het koor van St. Kristoffel. Bij de viering van 25 november waren ongeveer 20 leden van de zangkoren van de drie paro-

chies, onder leiding van zuster Hilde, de dirigente van het koor van St. Hubertus.

De herstelling van de St. Hubertuskerk, vooral de glasramen en het dak, zou meer dan twee miljoen euro kosten. In samenspraak met de stad Hasselt (die toch de grootste bijdrage moet leveren) werd beslist om volgend jaar de St. Hubertuskerk te sluiten (en eventueel te 'ontwijden') en de kerk van het H.Kruis opnieuw te openen, als parochiekerk van Runkst. Naast de ingang van deze kerk plaatste de stad Hasselt een bank met een koperen plaatje: "Pater Paul en de Kruisheren". Dit uit erkentelijkheid voor wat P. Paul en de Kruisheren gedaan en betekend hebben in Runkst. Op de voorzijde van de kerk staat de mooie tekst:

"Ben je God vergeten, God vergeet je niet."

Op zondag 26 november vertrok Patrick in retraite naar Spa-Nivezée, tot zaterdag twee december. In dat centrum zijn regelmatig retraites.

Ondanks dat cfr. Pierre veel werk heeft als pastoor van 14 parochies en daarbij nog 8 uur godsdienstles in het middelbaar onderwijs, gaat hij nog af en toe met hun 'troupe' een toneelstuk spelen. Op zondag drie december was dat in de kerk St. Henri in Woluwe-Saint-Hubert, met een stuk over het leven van Don Bosco.

Sinds een tijdje logeert hier regelmatig een Kongolese priester, afkomstig van Lisala; hij deed studies voor notaris en is nu op stage bij een notaris van Hannut. Zij willen die studies toevoegen aan de universiteit van Kinshasa, Kongo.

Onlangs belde cfr. Guy Rigole (pastoor in Molenstede) of ik wat kon helpen door Swahili te vertalen. In Kongo sprak ik eerst gedurende 18 jaar Lingala in het bisdom Bongo, en daarna gedurende vijf jaar Swahili in de parochie Musienene van het bisdom Butembo. Het betrof een gezin dat

gevlucht was uit Somalië, en via Kenia naar België was gekomen. Ze hebben drie kinderen, maar hun zoontje van bijna vier jaar bleef aan school altijd apart staan, zonder te praten. De 'zorgjuffrouw' van die school wilde daarom onderzoeken laten doen in een kliniek in Leuven. De vader werkt hier in België en kent toch een beetje Nederlands. Samen hebben we het dossier toch kunnen samenstellen.

Nu Kerstmis nadert, is dat al goed te zien in ons klooster. Gedurende jaren verzamelde Patrick verschillende kersttaferelen, en hij plaatst die overal in huis, en zelfs in een paar glazen toonkasten in de grote gang bij de kapel.

Graag wensen we jullie hierbij een Zelig Kerstfeest en een goed nieuwe jaar 2018.

Berichten uit Indonesia

door Fons Bogaartz osc

16 November: bijeenkomst van het dekenaat West-Bandung waarbij afgevaardigden van de parochieraden ook aanwezig zijn. Deze vergadering loopt niet zo vlot als anders. De parochieraad van een van de parochies heeft onoverkomelijke bezwaren tegen de pastorale visie en het beleid van hun pastor. Deze raad vindt dat de pastor aan hen voorbijloopt, zijn eigen kijk en werkwijze opdringt en geen rekening houdt met hun aanwezigheid. Ze willen aftreden etc. Dus... dit soort ruzietjes is geen alleenrecht meer van diverse paro-

chies in Nederland... ze komen elders, ver van Nederland, ook voor en wellicht nog heftiger. Tot nu toe is er nog geen 'vrede op aarde' in die parochie.

25 November: Schrijver dezes wordt uitgenodigd om een gastcollege te geven aan de studenten die met hun S-2 bezig zijn (vroeger *doctorandus* genoemd) om hen "de geheimen van de spreekkamer op de pastorie" te onthullen. Haha... Nou zeg ik je toch! Ik heb een *powerpoint* presentatie gegeven over prettige en minder prettige ervaringen die ik heb opgedaan in mijn

dienstwerk als pastor in de spreekkamer. Het gehoor, 12 jonge mannen, priesterkandidaten, en een zuster, luisterde gewillig en had nogal wat pittige vragen. De twee uren die hiervoor uitgetrokken waren, vlogen voorbij. Daarnaast krijgen die studenten ook gastcolleges over het besturen van een parochie, de administratie, de economische zaken in de parochie etc.

30 November: Achter de St. Laurentiuskerk is een *columbarium*. Vandaag leidde ik een dienst hier; de as van een overledene zou hier bijgezet worden. Het zal waarschijnlijk een van de laatste vieringen in het *columbarium* zijn, want bijna alle plaatsen zijn al bezet door katholieke overledenen van wie vanaf 1987 tot nu toe hier de as is bewaard. Eigenlijk is er nog een muur met kastjes onbezet, maar die wordt niet gebruikt omdat er geen bouwvergunning voor is aangevraagd. Hieronder de "verboden muur"...die niet gebruikt mag worden.

Columbarium in Bandung

3 December, 17.00u. Onze bisschop Anton Bunyamin o.s.c komt het Vormsel geven aan 155 vormelingen die in 2 groepen zijn verdeeld: jongeren en ouderen; beide met een eigen cursus en eigen begelei-

ders/sers; want ze zijn verdeeld in groepjes van zes, elk met een eigen begeleider/sers tijdens hun voorbereiding op het Vormsel welke drie maanden duurde. Onze bisschop is het toonbeeld van geduld. Na de plechtigheid wil bijna iedere vormeling een *selfie* met de bisschop. Zijn lippen zijn minder geduldig. Langzamerhand verstijft zijn glimlach... dat krijg je ervan. Daarna verhuizen ze allemaal samen met de bisschop en de pastores naar de aula, waar na enkele speeches iedereen wordt uitgenodigd om te eten. Staand buffet. Alleen de bisschop met de kern van de parochieraad zit aan tafel (aan). Eenvoudig en goed eten dat werd afgesloten met diverse soorten jus.

6 December: Bijeenkomst van Mitra (vrienden van de Kruisheren hier) waarin we onder meer besloten hebben dat de Mitra-groepen in Jakarta en volgend jaar in Medan zelfstandig zijn. Elke Mitragroep heeft een coördinator en de coördinatoren komen eens per jaar bij elkaar. Het overkoepelend orgaan is de commissie Mitra die rechtstreeks onder de provinciale raad staat. Deze commissie kan de plaatselijke Mitra advies, vermaning etc. geven. We hebben in deze bijeenkomst ook de agenda van het komend jaar vastgesteld met natuurlijk onder andere een bezoek aan de kandidaten voor Mitra in Medan (Noord Sumatra). Volgend jaar in de maand juli viert Mitra ook haar 30-jarig bestaan.

Ten slotte wens ik de Bulletin-lezers 'Zalig Kerstmis en Zalig Nieuwjaar' toe.

Definitieve toetreding tot de Associatie van het Heilig Kruis

door Huub Wagemans, o.s.c.

Op zaterdag 2 december had er een bijzondere plechtigheid plaats in de kruisherenkerk te Maaseik. Onze vriend en lid van de Associatie, de heer Jef Neven, had te

kennen gegeven zich te willen engageren voor het leven als lid van de Associatie. Dit zag hij als het logisch gevolg van zijn eerste engagement dat hij in onze kloosterka-

pel drie jaar geleden had uitgesproken in aanwezigheid van zijn vrouw, beide kinderen en de leden van de Associatie. Deze keer werd er gekozen voor de kerk, om aan dit eerder uitzonderlijk gebeuren ietwat meer cachet te geven, maar vooral omwille van de genodigde aanwezigen. Een niet zo alledaags gebeuren tegenwoordig als je omwille van plaatsgebrek moet uitwijken naar een grotere kerk! De viering werd voorgegaan door provinciaal Peter Snijkers, in concelebratie met vice-provinciaal Roger Janssen en pastoor Joseph Lemmens, deken van Vlijtingen, Jefs thuisparochie. Jef sprak na de geloofsbelijdenis zijn engagement uit ten overstaan van de provinciaal. Dit werd door hem aanvaard, waarna beiden het document van dit engagement ondertekenden. In een toespraak na het slotgebed gaf Jef een getuigenis over zijn groei in geloof en leven, zijn verbondenheid met de kruisheren en dit engagement als bekroning van zijn geloofsweg (zie de hierna volgende tekst van de toespraak).

Deze viering rond de Tafel van de Heer kreeg een uitstekend vervolg rond andere feestelijk gedekte tafels. Het bourgondisch getinte restaurant 'De Bokkerijder' bood

hiervoor de gepaste gelegenheid. Met een woord van welkom sprak Jefs vrouw, Marie-Thérèse, alle gasten toe. Veel dank klonk in haar woorden door voor wat de kruisheren in het leven van Jef betekend hebben en het warme onthaal dat zij hem steeds bieden. Daarom kunnen zij en haar kinderen enkel trots en blij zijn met dit engagement van haar man en hun papa: basis voor goede dynamische contacten en ontmoetingen wederzijds. Heel wat redenen dus om het glas te heffen en iedereen een aangenaam feest toe te wensen. De leden van de Associatie lieten zich niet onbetuigd: Piet Van Deur sprak na een korte inleiding een zegengebed uit alvorens aan tafel te gaan, Frans Leemreis spreekte als inleiding op het geschenk dat de leden van de Associatie Jef aanboden: een facsimile van de 'codex Eyckensis' en Hilde Van der motte bood Marie-Thérèse een mooie ruiker bloemen aan. Als lieve vrouw van Jef staat zij met haar levendige belangstelling voor de kruisheren volledig achter Jefs engagement staat. De hierbij begeleidende woorden straalden als pareltjes die het mysterie van een geslaagd huwelijk wondermooi vertolken. Je kon van Hildes gezicht aflezen dat hier een gelukkige echtgenote en lieve moeder sprak!

De dag liet tevreden en gelukkige mensen zien. In feite is juist dit wat Jef met dit gebeuren in zijn hart beoogde: "Wat is het leven goed en mooi als mensen in liefde met elkaar leven" (Ps. 133).

Getuigenis bij de definitieve toetreding tot de Associatie

door Jef Neven

Ik richt mij vooreerst tot de leden van onze Associatie, gesticht door wijlen kruisheer Ghislain Thevissen, een kruisheer theoloog, exegeet die studeerde te Rome en Jerusaleem. Zij zijn immers de inspirators en weg-

bereiders, zij hebben mij met groot vertrouwen, met inzicht en ieder op een eigen wijze de poorten naar verdieping en naar het verrijzenisgeloof dat de kern is, geopend.

Maar ik verheel niet dat het verrijzenisge-
loof een moeilijke kwestie is, want het
doorkruist de rationaliteit, de emotionaliteit
waarmee ik zoveel te maken had in mijn
boeiend beroepsleven. Echter en gelukkig
maar, want door de overgave en bemoedi-
ging van deze associatievrienden, gaven
ze mij de drempel om zonder watervrees
als kleingelovige dit te overstijgen.

Het hoeft geen betoog dat de warmte
en toegewijdsheid van mijn vrouw Marie
Therese hierin een sublieme rol heeft ge-
speeld, want zij weet dat er nauwelijks een
dag bestaat waar niet over de kruisheren
en hun geestelijke anatomie wordt gespro-
ken. Ze heeft met veel geduld en wars van
eigenwaan mij veel gegeven en toege-
voegd. U zult het dan niet bevreemdend
vinden dat ik haar vraag mij te willen ver-
geven voor alles wat ik soms ben: rusteloos,
eigenwijs, eigengereid. Ze leerde me dat
een scherpe tong wel mag doch geen lan-
ge tenen.

Pater provinciaal heeft er alles aan ge-
daan om deze toetreding op zijn merites te
beoordelen en ik ben gelukkig dat dit ge-
beurde in woord en wederwoord, recht-
vaardig en toch warm onderhoudend. Hij
heeft gemeend dat het goed zat, waarvoor
dank.

Cfr. Peter Snijkers en Jef Neven

Ik kwam terecht te Maaseik waar broers pa-
ter Piet, kruisheer en broer Paul gestudeerd
hadden; het was voor mij een openbaring,

een fijne studiegeest een zorgvuldige be-
nadering met cultureel hoogstaande vrije
tijdsactiviteiten. Ik mocht toen op de poesis.

Een man ervaren, die voor mij een heel
belangrijke mijlpaal werd, pater Clement
Brasseur, een romanist, maar vooral een
bescheiden en warm mens. Dat ik de kruis-
heren verder wilde leren kennen was aan
hem te danken omwille van zijn levenswijze
en voorbeeld.

Pater Huub Wagemans en ikzelf zaten
samen op de poesis en retorika en traden
binnen zoals men dat noemt. We volgden
noviciaat te Diest, filosofie te Achel waar
pater Bert Graus, ja toch over de kudde
moest waken. Daarna nog een jaar filosofie
te Diest – ook enkele dagen te Averbode
met de fraters norbertijnen en dan naar het
centrum voor kerkelijke studies te Leuven.

Het was een uiterst boeiende tijd waar
de kwestie van Leuven Vlaams actueel was,
het amendement van de bisschoppen legde
een tweetalige universiteit op. Met Paul
Goossens als studentenleider op kop moes-
ten de waterkanonnen zelfs in habijt getrot-
seerd. Het waren de studentenrevoltes met
Rudi Dutschke in Berlijn, Cohen Bendit in
Parijs. Het gezag werd in vraag gesteld. Ik
vertel u dit omdat ik er van overtuigd ben
dat de wereld met zijn toenmalige gezags-
verhoudingen een absoluut historisch keer-
punt kende.

En ja ook in de kerk kwam er weerstand
en de tijd was voorbij dat er stond geschre-
ven 'roma locuta causa finita' dat betekent:
als Rome gesproken heeft, dan is alles af-
gehandeld en dient het gemor te staken.
Velen verlieten seminarie of klooster. Ook
mijn verblijf bij de kruisheren eindigde na 5
jaar.

Ik ging rechten studeren, deed stage en
werd advocaat. Mijn verblijf bij de kruishe-
ren heeft ongetwijfeld een grote invloed

gehad op mijn verdere verhoudingen ook ten aanzien van mijn cliënten. Als strafadvocaat kwam ik veel in contact met mensen die fout waren gelopen door afkomst, gebrek aan inzicht, mentale verwaarlozing, achterstelling of gebrek aan moreel kompas. Ook de relaties kwamen in moeilijk vaarwater. Trouw werd een beladen woord, echtscheidingen kwamen in bosjes. Echtscheidingen werden vechtscheidingen en het klinkt erg cynisch uit mijn mond, ja ik heb er goed mijn brood mee verdiend.

Maar we moeten fier zijn over wat we verworven hebben, maar ook alert blijven, want voor een christen is een belangrijke taak weggelegd binnen de vrijheid van meningsuiting, binnen het meerpartijstelsel en na de scheiding tussen kerk en staat hier moet de christen zijn plaats willen innemen. Als christen mogen we niet aan de zijlijn staan. Democratie is immers gestoeld op controle door de overheid, en politieke gelijkheid onder de burgers in het uitoefenen van die controle. Wij christenen moeten frank en vrij hiervoor stelling nemen en dit onverkort.

Nu ten gronde: de wereld raakt nooit af en we mogen het kwaad nooit banaliseren en goed onthouden dat we de architecten dienen te zijn van ons eigen geluk en natuurlijk moet er mildheid zijn in het leven en vergeving en een christen weet dat vergeving meer dan zeven maal zeven keren moet. Maar we moeten ook beducht zijn voor valse voorwendsels. Vergilius, de Latijnse schrijver, zei reeds: vrees uw vijanden wanneer ze met geschenken komen!

En wat nu met de eindigheid van ons, opnieuw de vraag van verrijzenisgeloof. Wat met de dood? Bram Vermeulen, de fijnbesnaarde zanger zingt: je bent pas dood wanneer je bent vergeten. Hij vergist zich: God vergeet ons niet. We moeten soms afbreken om baanbrekend te zijn zoals Jezus de steen des aanstoets werd en hoeksteen is geworden. Het richtsnoer om baanbrekend te zijn is ons geweten en dat staat vaak onder druk, je kunt er niet omheen: politieke twisten, de verschrikkelijke ongelijkheden op wereldvlak. Louis Paul Boon schreef ooit: je moet de mensen een geweten schoppen. Ik denk dat we ons geweten vaker dienen te zandstralen. Denken we aan Emanuel Levinas die zegt: de liefde rekent alleen met de andere.

Nog dit, drie andere kruisheren hebben een diepe invloed gehad en ik wil ze een eresaluut geven bij deze.

Pater Miel Meyts, een sterk figuur, een vat vol levenslust en strijdig voor vele moedige zaken. Een begeesterend missionaris.

De tweede is mijn goede vriend pater Jules Saeys, in Wenen. Een authentiek kruisheer, die mij ooit zei toen ik twijfel uitte of onzeker was: 'maar Jef jong, God bestaat zeker'. Hij zei dit met een lachend gezicht, overtuigd als hij was en vertrouwd dus met deze God.

Tenslotte vriend pater Huub Wagemans, voor mij goede Huub. Huub is een trouwe dienaar van de orde en als exegeet durf ik dus geen woord te zeggen over de lezingen welke we hoorden. Ik ben geenszins met hem te vergelijken en totaal verschillend van karakter, maar we vinden elkaar steeds en hij is drie jaar mijn mentor en nu dus deelt hij in de bekroning. Ik ben hem dankbaar want hij trekt mij vandaag over de streep en ik doe mijn best hem niet te

beschamen. Ik zeg het met nederigheid: ik doe met u mijn best.

Samen met de leden van de associatie bouwen wij aan de verbreding van ons geloof dankzij getuigenissen van elkaar, in ons dagelijks leven of beroepsleven. De associatie is daarom een waardevol instrument voor onze verdere ontmoetingen.

Het devies van de kruisheren luidt "in cruce salus". Daar wil ik op antwoorden, bescheiden en oprecht: nos autem gloriari oportet in cruce domini nostri iesu christi. Dit wil zeggen: het betaamt ons te roemen in het kruis van onze Heer Jezus Christus.

Allemaal hartelijk dank!

Uit het fotoarchief van de Europese provincie (34)

door Roger Janssen o.s.c.

Fraters filosofen in Zoeterwoude in 1948

We vonden een foto uit Zoeterwoude, augustus 1948, waarop de filosofen van het tweede jaar prikken. Eén van hen overleed in zijn laatste opleidingsjaar. De overige zes werden tot priester gewijd in St. Agatha op 25 juli 1951 door Mgr. J. Goumans. Twee onder hen bleven in Nederland, twee anderen werden missionaris in Indonesië en de overige twee werden missionaris in Brazilië.

Op de eerste rij bemerken we van *rechts naar links*: Jules Antonius Cornelius Schellekens (1922-2000), Gerardus Joannes Marinus Servatius Notermans (1925-uitgetreden in 1968) en Franciscus Johannes Maria Lubbers (1923-1996).

- Jules Antonius Cornelius Schellekens was vanaf 1952 missionarissen in Indonesië. Hij was er leraar aan het klein seminarie in Tjitjadas, deservitor in de kathedraal in Bandung en docent Nederlands aan de universiteit in Bandung voor de studenten rechten. In 1988 keerde hij terug naar Nederland. Hij overleed op 16 juni 2000 en werd in Amersfoort begraven.
- Gerardus Joannes Marinus Servatius Notermans was van 1952 tot 1957 conventualis in Hees en van 1957 tot 1968 conventualis in Uden. Hij verliet de orde in 1968, met dispensatie op 22 januari 1969.

- Franciscus Johannes Maria Lubbers was vanaf 1952 missionaris in Indonesië. Tot 1955 was hij pastoraal werkzaam in Cimahi en Bandung. Van 1955 tot 1996 was hij godsdienstleraar aan het seminarie in Bandung. Jarenlang was hij secretaris van de Indonésische bisschoppenconferentie. Hij overleed in Uden op 25 april 1996.

Op de tweede rij zien we *van rechts naar links*: Martinus Gerardus Rutten (1924-2005), Bernardus Henricus Gelden (1923-1951), Johannes Marcellus Maria van Grunsven (1924-2000), Josephus Marinus Raaijmakers (1925-1965).

- Bernardus Henricus Gelden studeerde theologie in St. Agatha en was reeds diaken geweest, toen hij op 15 januari 1951 overleed.
- Martinus Gerardus Rutten was vanaf 1952 missionaris en parochiepriester op verschillende locaties in Brazilië: Leopoldina, Juiz de Fora, Belem, Iguatama, Perdoês en Campo Belo.
- Josephus Marinus Raaijmakers was van 1952 tot 1965 leraar aan het Kruisherencollege in Uden. Hij was er tevens bibliothecaris en archivaris. Hij overleed in Nijmegen op 26 juni 1965, veertig jaar oud.
- Johannes Marcellus Maria van Grunsven werd missionaris in Brazilië. Hij werd leraar en parochiepriester in Campo Belo en Belo Horizonte. Hij overleed op 15 november 2000 en werd in Uden begraven.

*De redactie wenst u allen
Zalig Kerstfeest en voorspoedig Nieuwjaar*

Colofon

Bulletin van de Europese provincie van de Kruisheren (OSC).
Redactie-adres: Kloosterlaan 26, 5435 XD Sint Agatha, Nederland. E-mail: bulletin@kruisheren.eu
Bulletin is een informatie- en opinieblad; iedere auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikel.
Verschijnt 10 maal per jaar (niet in juli en augustus); Sluitingsdatum kopij: de 15^e van de maand.
Redactie: Willy De Bolle, Koos van Etten, Harold van Lent. Website: www.kruisheren.eu

